Ціна 50 п. пф.

СУЧАСНА УКРАЇНА

Орган української визвольної думки

UKRAINE TODAY
Ukraine von heute
Ukraine d'aujourd'hui

Adresse: «Sucasna Ukrajina»
München 2
Karlsplatz 8/III Tel.: 59 46 67
BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
Herausgeber: Ukrainische Gesellschaft für Auslandsstudien e. V.
Geschäftsführer:
Bohdan Korduik

Рік VII. · Мюнхен, 31. 3. 1957 · Ч. 7 (160)

За обмін думок

(внс) Можна справді по-різному ставитися до самої концепції, структури та поточної політики Української Національної Ради, можна також по-різному оцінювати функційну ролю об'єднаних в УНРаді партій в концептуванні української визвольної політики на чужині, все ж тяжко аж міяк не вільно недооцінювати факту, що і УНРада, і об'єднані в ній партії (не важливо, якою є натхнена вага кожної з них, окремо взятим) творять дуже конкретний реалітет у системі українського політичного життя. На цей факт не сміє заплющити очей жодне політичне середовище, що діє поза системою УНРади; цього політичного реалітету не сміє легковажити жоден український політичний діяч поза межами батьківщини, якщо він не хоче вести політики з позиції власного, визвольнопартійного «гетто».

У зв'язку з повище зформульованим твердженням виникає логічне питання, чому досі не вдалося створити реальних видільних позицій для того, щоб на базі УНРади довести до концентрації українських політичних сил на чужині, як це суперуване сесія Панамериканськоукраїнської конференції (ПАУК) у вересні 1955 р. Поминаючи елементи правноформального характеру, збереження яких аж занадто активно обстоюють деякі політичні середовища в УНРаді (до речі, колосальна більшість цих середовищ), дискусія, проведена під час нарад IV сесії УНРади, довела, що в УНРаді консолідацію ще розуміють як концентрацію інших політичних сил і перед концепцією, і перед теперішньою структурою, і навіть перед дотеперішньою поточною політикою УНРади. Декілька твердешних голосів на тему консолідації — голосів представників різних середовищ — не творять ще «весни» в ангаж-консолідаційному льодовому морові формальної та фактичної більшости середовищ УНРади, які відкинули пропозицію фракції ОУН під керівництвом пол. А. Мельника, щоб на міжпартійній нараді всіх середовищ докладно і до дна обміркувати справу консолідації. Здається, що ця пропозиція мала шанси деякою мірою послабити міжпартійні напруження як в середині самої УНРади, так і між партіями, що до УНРади належать, і тими середовищами, що діють поза нею.

У відкиненні цієї пропозиції треба бачити глибоку прірву та ясне протаріччя між декларованим під час урочистостей словами і конкретним реалізуванням цих заяв.

В промові президента С. Витвицького під час урочистого відкриття IV сесії УНРади знаходимо слова, які кожного слухача цієї промови чи кожного читача її тексту повинні б сповнювати надією на покращення взаємин у напному політичному житті на чужині. В цій промові можна було почути (а тепер прочитати) такі відбадьорюючі речення:

«Ми не винайшо одні одних, а поміна з собою розмовляти, бо розмова є зв'язком спільноти. Навчімся підходити один до одного з найвищої точки, тобто із справжньою пошаною, а не з площини підозр і зневаг, а тоді зможемо подати собі руку як брат братові... Політичну одностайність мусить поверхнити стаття атмосфери доброї волі і доброзичливости. Консолідація українських політичних партій мусить спертися на консолідацію українських душ».

Іншими словами, конечними є взаємні розмови, взаємний обмін думок щодо принципових і поточних питань української політики, навіть у випадках, в яких не можна буде знайти однозгідности та взаєморозуміння. Насамперед треба відважитися на спільні розмови.

Як же творити «атмосферу доброї волі», коли ці розмови мають бути зведені до формалістичних нередоворів, які досі нічого не дали, бо нічого дати не могли, хіба що дали довготривалий спір на тему прерогатив, компетенцій тощо.

„Пекельна машина" в східньому бльоці?

При обговоренні кримської конференції, тобто розмов Тіта з кремлівськими вельможами в жовтні 1956 р. в Ялті, висловлено в нашій газеті погляд, що для Росії остались дві можливості до вибору.

Перша можливість — це відновити розхитаний централізм, що значило б вилучити Югославію знов, прикоротити свободи сателітам і знову впровадити насильство та інші сталінські методи. Друга можливість — продовжувати «відлигу», приєднати до себе Тіта і здобувати дальші симпатії та вплиги серед централістів.

Розкручений вентиль довів до крутинних подій у Польщі і в Угорщині і до менше видних, але в своїй суті цілком подібних процесів у всьому обсязі східнього бльоку. Страх охопив кремлівських вельмож перед грядучою революцією, яка змела б їх з лиці землі і докорінно розправилася б з російським імперіялізмом. Тому вони рішили (а точніше — були примушені) вибрати першу можливість. Все ж таки цей поворот не прийшов за одним актом і всеохопно. Він мав спочатку характер компромісу, і щойно в останній час переважила явно і майже цілковито централістична лінія. В ефекті Тіто, немов блудний син, знов опинився поза дужками «соціялістичної родини».

ВЕЛИКІ ШАНСИ ТІТА

Тітовська доктрина, не зважаючи на те, що вона вистраждувалася щойно після розриву Тіта з Сталіном у 1948 р. як підбудова вже заіснуючого фактичного стану, — не є в своїй суті якимось поміркованим «правим комунізмом», як її часто вважають західні публіцисти, і не є вона концесією в бік зовнішніх умов і труднощів. — вона є таки революційною, експансивною ідеологією, яку на довшу мету не вдалося насильно ізолювати від решти большевицького світу.

Для Тіта відвідини Хрущова і Булганіна в Белграді минулого року означали не лише замирення з СССР і визнання комуністичної партії Югославії повноправним членом соціялістичного табору. Перед Тітом відкрилася перспектива показати іншим правильність його концепції, яка повинна бути застосована в усім обсязі східнього бльоку. Сталін запровадив, на думку Тіта, «світову революцію» в сліпу вулицю аж до абсурду, і тільки грунтовна ідеологічна регенерація могла б знову привернути їй рушійну силу. Вслід за цим стосунок російського центру до інших народів мусів би підлягати грунтовним змінам, тобто мала б бути усунена російська суперетія над іншими народами. Тіто ще влітті 1955 р. домагався просто усунення сталінського керівництва в усіх сателітних державах і заступлення його представниками опозиції, яку Сталін майже поголовно вищищив. Кремль нібито де в чому поступився і усунув деяких діячів у сателітах (напр., Червенкова в Болгарії), але зовсім не мав наміру перестаювати апарат на нові рейки. Цілком не стільки про ідеологічні спори, скільки про боротьбу за позиції впливу і сили. Кремль хотів втягнути Тіта в орбіту своєї безпосередньої контролі, щоб згодом його увенцівфлянти.

В свою чергу Тіто, думаючий реальними вимірами диктатор, здавав собі прекрасно справу, що він розпорядкає тільки господарськи підсталою країною і для ролі політичного реформатора йому бракує силового рівноважника. Ця сила існувала потенційно в сателітах і національних республіках СССР. Вісія (назвім її умовно) «тітовської федерації», тобто Польщі, Угорщини, Румунії, Болгарії, Чехо-Словаччини, України і Кавказу, не була цілком фантастична, бож всі ті країни разом створили б виставлачу противагу російському центрові. Думки Тіта в цьому напрямі розвивалися ще до 1948 року, бо вже тоді його зрісю була «балканська федерація». Отже не дивно, що Тіто з такою впертістю наполягав під час кримської конференції, щоб в Угорщині, Румунії і Болгарії усунено сталінських катрапів. Але після познаських подій Кремлеві стало цілком ясно, що «новий курс» починає кусати його у власне м'ясо. Тітові не вдалося добитися усунення московських преторіян з керівництва в сателітах, і він напередодні кривавих подій в Угорщині почав з ними вести переговори.

Уже з сьогоднішньої перспективи можна зарисикувати твердженням, що це було найбільшим промахом Тіта. Він пропустив велику, може, навіть одиноку для себе шансу. Коли б Тіто був витримав на своєму непримиренному становищі, то його постать, популярна тоді в усьому східньому бльоці, могла б стати центральною революційною віссю проти російського централізму і за реалізацію власних, кожному народові притаманних «шляхів до соціялізму». Цього не сталось, і Кремль розпочав повільну, але дуже послідовну офензиву. Опортуністична політика Тіта здемобілізувала опозиційні елементи в сателітах і дозволила місцевим сатрапам безнадійно розправлятися з опозицією в ім'я «власного шляху до соціялізму». Молоді югославські комуністи у своїй критиці політики Тіта підкреслили власне цей момент. Постава Тіта до угорського повстання була розгублена і нерішуча. Він утратив концепцію і ініціятиву гри, яку знову перебрала Москва.

Минулого року, виступаючи в Пулі, Тіто сказав дуже самовпевнено: «Тепер цікаво насправді про те, чи в комуністичних партіях переможе новий курс, що його започатковано в Югославії і для якого також на XX партійному з'їзді оформлено деякі елементи, чи знову візьме перевагу сталінський курс».

Сталінський курс взяв перевагу, і вірні сатрапи — чеські, німецькі, болгарські в румунські — знову зняпили для себе властиме місце. Всесильний апарат засудив Тіта, викресливши ідеологічні підстави югославського шляху як дуже сумнівні, а робітничі ради — як вимучений розв'язку, навіть як «анархо-синдикалістичну» знародність. Белградські заяви з минулого року втратили фактично своє значення.

Москва досягла оптичної і формальної перемоги через зручну тактичну гру й цинічне ужиття брутальної сили. Югославію поставлено поза рамки «соціялістичної родини», угорській революції зламано хребет, а Польщу ізольовано залізним обручем, щоб доводувати до дискредитації і компромітації «комуністичного шляху до соціялізму». Тріюмф Росії — це тимчасова перевага бюрократичної реакції, позиція якої, як зрештою і кожної реакції, держить з природи речі на похилій площі.

Дуже вимовним є російський страх перед «робітничими радами», які були єдиною реальною силою в угорській революції.

ОСТАТОЧНИЙ РОЗРИВ

Розрив між СССР і Югославією поглиблюється далі. Після випадів албанського Годжі в середині лютого продовжували атаки на Тіта східньоніменький Ульбріхт і Чехія, аж врешті Росія (9 березня — через «Ізвєстія» і 11 березня — через «Правду») повела фронтальний наступ. «Ізвєстія» закидають Югославії «антимарксистську і ревізіоністську постанову» і наперечують, що стосунки поміж окремими комуністичними партіями повинні бути побудовані на базі ноєкзистенції, бо така настанова порушує тези пролетарського інтернаціоналізму і провадить у «багно реакційної націоналістичної ідеології».

Югославія намагається робити враження, що вона стоїть на «антибльокових позиціях» — пише «Правда». «Але сама Югославія є учасником балканського пакту, до якого, як відомо, входять держави-члени Північно-Атлантійського пакту... У взаємних соціялістичних країн немале значення має ставлення до СССР, як до першої країни переможного соціялізму, так і до держави, що накопичила найбагатший досвід соціялістичного будівництва на протязі 40 років історії», — пише далі «Правда».

Це в є найважливіше, про що Росії йдеться: СССР має бути далі непомильним авторитетом.

Метою Кремля є розділити фронти у світі — на Заході, тобто «капіталізм і реакцію», і на Сході, тобто «соціялізм і поступ». На інші концепції не сміє бути місця. Всі «власні шляхи» є помилкові та ретичні, і їх треба усунути, знищити для добра «соціялізму і поступу», бо вони послаблюють «капіталістичний реакції». Цієї настанови Кремля не можна легковажити, бо вона дуже небезпечно спрощує проблему і спихає всі протиросійські вияви до «реакції».

Тим часом «власні шляхи до соціялізму» не є офіційно заперечені, і вони, немов дріжджі, діють в усім обсязі східнього бльоку. Сталінських метод дискредитації тітоїзму чи, радше, національно-комунізму не вистачає, щоб ці дріжджі викоренити, а, крім цього, ці методи не можуть бути послідовно і безоглядно застосовані не лише тому, що немає авторитету Сталіна і його МВД, але також і тому, що після офіційної реабілітації Тіта не було його, також офіційної, дискредитації.

В Югославії припускають, що авторами численних листів, які приходять до провідних газет Белграду у СССР, є студенти. Автори цих листів — звичайна річ, анонімні — підбадьорюють югославців в їх опорі супроти російських вимог. Вони впевнюють, що югославські погляди на розвиток соціялізму подіяли багато громадян СССР, а зокрема молодь.

РОЗКЛАД ЗСЕРЕДИНИ

Правдоподібність світового збройного конфлікту між противниками, що посідають водневу бомбу і ракети, є невелика. Тим важливішу ролю в дальшому розвитку матимуть внутрішні процеси. Розклад большевицької системи зсередини, а не зовнішній конфлікт, є найбільшою шансою національного визволення.

Назвіть «національ-комунізм», який також, без сумніву, виняває здорові сили поневолених народів, це — немов пекельна машина, яку ніхто вже не могтиме усунути з східнього бльоку або її розладувати. Ця пекельна машина діє зокрема між Адрією, Балтиком, Чорним морем і Каспієм, отже геополітично в суцільному великому просторі, заселеному народами, що вже давно є зрілі реалізувати «власний шлях до соціялізму». Російський центр є втиснений в очевидну ролю реакції, а носіями нових революційних рухів стає молодь з опорою на свідомі своєї вартости і певні себе кадри робітництва.

Богдан КОРДЮК

ІЗ ЗМІСТУ ЦЬОГО ЧИСЛА:

В дзеркалі спостережень (Враження і думки з приводу IV-тої сесії Української Національної Ради — стор. 2)
Римські перспективи над Потомаком (кореспонденція з Вашінгтону)
Силюети міжнародного життя: *Слідами Черчіля* (портрет Данкена Сендіса — стор. 3)
Два важливі документи Апостольської Столиці (стор. 4)
Початкова фаза української революції 1917 року (стор. 5 і 6)
З виклядової залі: *Публічна доповідь у Вашінгтоні — На тему українсько-німецьких взаємин* (стор. 8)
СУСПІЛЬСТВО, ЕКОНОМІКА СОЦІЯЛЬНА ПОЛІТИКА:
Є. Гловінський: Уповільнення темпів економічного розвитку СССР — *К. Кононенко:* Думки нашого бюджету — *Євген Штендера:* Поширення пашної бази Великого Донбасу (III) — *Василь Маркуць:* Господарські заміри — Закарпатської області — *Богдан Кордюк:* Швидкий ріст господарства Туреччини.

В дзеркалі спостережень

ВРАЖЕННЯ І ДУМКИ З ПРИВОДУ IV СЕСІЇ УНРАДИ

Треба залишити передусім, упередження та всі застереження перед порогом або навіть на вулиці, заки зійшти на залю нарад установи, працям якої не хочете дати оцінку з позицій критичного реалізму. Якщо б кожний тримався такої засади в громадському та політичному житті, а зокрема в журналістичному реферуванні справ, то цілком непотрібні, гострі твердження серед нас позиції б і ми всі давали б нашим спільним справам тільки оцінку, зближену денкою мірою до доброзичливого об'єктивізму. Тоді і враження, що переходять через призму суб'єктивного спостерігача, мали б принаймні те значення, що вони могли б послужити одним з елементів для відтворення конкретної ситуації так, як ця ситуація поставала і доходила до свого завершення.

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ

В одній з простірних викладових зал мюнхенського «Дойчес Музеум», при співучасті около 200 осіб, виконуючий обов'язки голови президії УНРади, проф. Інж. Євген Гловінський, відкрив IV сесію УНРади. Панелі обох наших вірошиань — о. прот. П. Дубицький і о. канц. І. Леськович — відчитали молитву, в якій просили у Всемогучого благословення для успіхів у праці, що стояли перед членами цієї установи, які зайняли були два перші ряди крісел. Проф. Б. Мартос і д-р М. Ковалевський — обидва кол. члени Центральної Ради і міністри УНР — вітали сесію та індивідуально запрошених гостей, нагадали їм історичні події з перспективи 40 років.

Урочисту політичну доповідь виголосив президент С. Витвицький, найсутнісніше місце якої ми пропонували в нашому коментарі п. н. «За обмін думок». Ця доповідь буде опублікована на сторінках інших органів преси, тому ми обмежуємося тільки констатуванням цього факту. Відчитаним дуже численним привітань закінчено цю урочистість.

Можливо, що дехто підкреслюватиме музеальний характер місця, бо ж у баварській столиці не бракує інших зал, видатніших для таких зборів; але таке вибрання характеру місця матиме доцільний ефект. Ми звернемо увагу на цікавіший деталь у нерозтаному понятті надзарської провесни майдуна через вікна будинку, в якому знаходиться приміщення газети «Шлях перемоги» та ЗЧ ОУН. Не відомо, чи цей деталь спостерегли всі учасники, але він денкою мірою символізував нашу внутрішньо-політичну ситуацію на теперішні — відсутність концентрації політичних сил. (Після закінчення сесії ми в праві твердити, що середовища УНРади до цієї концентрації реально не прагнуть, а обмежуються тільки декларуванням її. Ми зачули навіть фразу одного безсторонського спостерігача на залі: «Говорення про консолідацію — це словоблудіє»).

ЛАНЦЮГОВА РЕАКЦІЯ СЕЦЕСІЇ

Після заслухання звітної доповіді про діяльність президії УНРади (проф. Є. Гловінський) присутні мали можливість познайомитися з діяльністю ВО УНРади на підставі доповіді, що її зформулював і впродовж двох з половиною години виголосив заст. голови ВО інж. Спиридон *Довгаль*. Присутній на залі почесний голова ВО інж. Семон Созонтів обмежився тільки поданням вступних заяв: особистого характеру до цієї звітної доповіді.

Доповідь С. Довгаля вражала не тільки своєю докладністю, а й соліднею та докладною компіляцією всіляких пресових повідомлень та статтей з діяльности всієї української еміграції. Доповідач дуже поетична своє завдання: майже всі успіхи в нашому житті на чужині він просто взяв на рахунок діяльности ВО (напр., співпраця з «Комісією Керстена», культурний день у Боннї тощо), залишивши незадоволені тільки ті акції, які були виразно організовані іншими середовищами чи установами. На жаль, з пізніших дискутантів ніхто не звернув увагу на таку аномалію, і виходить, що всі з таким ставленням справ погоджувалися. Брак відчуття реальних вимірів шкодить будівній серйозній праці.

Треба на цьому місці занотувати, що до самого змісту доповіді майже ніхто речево не висловлювався: представники фракції ОУН (солідаристи — прим. ред.) та УНДС посідовно мовчали, немов би ігноруючи не тільки доповідача, але також і діяльність, ведену ним впродовж двох років. Не треба забувати, що під час фактичного головування С. Довгаля у ВО обидві фракції пішли в опозицію і цим кроком спричинили затяжну кризу в системі УНРади. IV сесія мала завдання цю кризу ліквідувати і тільки тому була двічі відкладена дата скликання сесії.

Через «скиблення у вислові» (=лапсус лінгве») у виступі проф. Панаса *Феденка*, який критикував факт, що бюлетень «Між поверненням» видає нетерпіливо комісія ЦК однієї партії, а не УНРада в цілому», прийшло до першої сепесії: фракція УРДП залишила залю нарад і повернулася лише тоді, коли цей інцидент був компромісово зліквідований.

Але вже наступного дня (18 березня) пресуні мусіли рахуватися з другою сецесією: тим разом фракція УСП (тобто соціялісти) взагалі не з'явилася на сесію, скликану заяву, що вона не може брати участь доти, поки не буде залагоджений конфлікт з приводу очорнювальних звістак з боку преси ОУН та УРДП на адресу УСП. Після кількагодинних переговорів, які не давали надії на полагодження конфлікту, фракція УСП повернулася на залю нарад передусім тому, що УНДС та УРДП поставили вимогу (підтриману фракцією ОУН), щоб вродовжувати працю сесії без огляду на відсутність УСП. За посередництвом УНДО відсутня фракція таки повернулася, склавши заяву, що «конфлікт з УРДП є на шляху полагодження, в конфлікт з парнязьким „Українським словом" буде ліквідований іншим шляхом».

Стороннему спостерігачеві треба погодитися з оцінкою цього випадку з проф. Гловінським, який підкреслив, що цей конфлікт не постав на сесії і тому він не повинен мати будь-якого впливу на хід нарад — тим більше, що це є «справа вже редакційна, а не фракційна» (С. Созонтів).

ДИСКУСІЯ ПРО КОНСОЛІДАЦІЮ

Нехай читач пробачить нам, що досі завадто переакцентовані тіні сесії. Це не зроблено тенденційно, а в хронологічному розвитку праць сесії. Там, де є тіні, є також багато світла. Але про це, здається, найкращими виявили на кінці своїх спостережень; це більше педагогічно і, на нашу думку, дає пластичнішу картину.

Після короткого резюме про «консолідаційні заходи ВО УНРади, які з своєї доповіді не раз подав С. Довгаль, не було на початку багато охочих до слова.

Речник фракції ОУН, інж. Осип *Бойдуник*, повідомив, що погляд його організації на цей комплекс справ «зформульований у двох листах на адресу президії УНРади і до цього фракція не має нічого додати». Тексту листів не можна було прочитати, бо «секретаріят президії не мав їх під рукою». (Під час дальшого кожу нарад ці листи були знайдені і прочитані. Їх тексти будуть напевно опубліковані в пресі цієї організації, тому ми обмежимося констатацією, що в них застережнішою міжпартійні наради в є і х представчих організацій, які в безпосередній дискусії обговорили б це справді наболіле питання).

Під УНДО склав заяву д-р Микола *Хробак*, який ствердив, що його фракція «в рамах діяльности ВО кількаратно висловлювалася до цієї проблеми і брала участь у відповідних переговорах». Зрештою, що він також «не має нічого додатно до дотеперішнього ставлення його партії до цієї справи».

Проф. Олександер *Юрченко* (УНДС) висловив «свій особистий погляд» на це важливе питання. Треба визнати, що промовець підійшов до самої проблеми дуже поважно та речево, хоч при цьому радше з принципових (тому дещо теоретичних) позицій. Майже з усіма висновками дискутанта може погодитися неупереджений спостерігач. Міркоходи підкреслюємо, що промова О. Юрченка була і щодо форми, і щодо змісту однією з кращих промов під час сесії. Тому не дивно, що після її закінчення голова фракції УНДС (Микола *Лівицький*) склав заяву, що «думки Юрченка цілковито відповідають поглядам фракції УНДС», хоч таку заяву він повинен був скласти, заки О. Юрченко почав викладати «свій особистий погляд».

ГРА У «ЧОРНОГО ПЕТРА»

Не треба бути аж «циніком», щоб ствердити, що вся дискусія навколо проблеми консолідації чи концентрації політичних сил деякою мірою нагадує простеньку гру в карти — «в чиїх руках за лишити б, так би мовити, „чорного Петра"». Кожний партнер хоче подати по осоружну карту своєму контрагентові. З промови чергового дискутанта, М. Лівицького, ми зацитуємо тільки такі вислови: «Чи ми хочемо взяти на себе вину за брак консолідації? Й такої вини на себе брати не хочу!... Ми заклинаємо всі середовища поза УНРадою, щоб вони йшли під п а н н я м прапором, під прапором державного центру УНР... Ми мусимо довести громадянству, що не ми винні за брак консолідації, а ті середовища, що не хочуть приступити до УНРади..., яка надалі стоїть на тих принципах, на яких вона заснована і на яких вона досі діяла...»

Сказано коротко і ясно. Як же шукати в таких твердженнях... демократичної готовности до компромісів, готовности до безпосередніх розмов? Ніколи не забуваймо, що демократія — це шукання компромісів; що демократія — це д е б а т и.

(Далі на 7 стор.)

Чи буде приязнь між Парижем і Бонном?

Париж, у березні 1957 р.

В Римі буде підписаний наприкінці березня подвійний договір шістьох европейських країн: Франції, Німеччини, Італії і трьох країн Бенелюксу про спільний ринок і про атомну співпрацю (Евратом). Ця подія являє собою один з великих кроків на шляху будування нової Европи. Вона має принести до дальшого зближення економічних стосунків між цими країнами, а в наслідок цього — до зближення та зарощення спільної структури і до спільної політики суперечливого світу. А найважливіше — вона мусить принести скоріше або пізніше до затіснення політичних зв'язків між контрагентами. Це означало б створіднє утворення об'єднаних держав Европи.

ФРАНЦУЗЬКІ НАСТРОЇ

Доля цього европейського комплексу залежатиме фактично не від шістьох партнерів, а тільки від двох — Німеччини і Франції. Вони мають вирішальне слово з причини як індустріального потенціялу, так і політичного значення в теперішньому світі. Всі інші згадані країни, включно з Італією, відограють на шахівниці світових сил малу ролю.

Тим часом у справі европейського об'єднання існує прикрий прецедент: в 1954 році, після довшого періоду підготови, підписання трактату і навіть різних уточнень, французький парламент відкинув договір про Европейську оборонну спільноту (ЕОС) і перекреслив надії, які були з ним зв'язані також і щодо затіснення взаємин між країнами Західньої Европи.

Чи повториться подібне і цим разом? Французький парламент дав у лютому попишуну згоду урядові Ґі Молле на підписання. Дискусія, яка відбувалася над проектом обох договорів, виявила опінії і реальні рушійні в цій справі. Палкими і безкомпромісовими оборонцями европейського об'єднання і далі залишаються тільки соціялісти та католики (МРП). До них прилучається частина радикалів, група Плевена і частина незалежних та селян (Рейно, Піне). Але голоси цих останніх настільки залежать від внутрішньої конъюнктури, що твердих надій на них покладати не можна.

Існують, звичайно, глибше і ширше закорінені в народі мотиви спротиву німецько-французькому зближенню. Дуже рельєфно виявилося це недавно з нагоди призначення генерала Шпайделя шефом штабу середнього европейського відтинку ОНАП-у. Проти цієї номінації запротестували різні комбатантські організації, організації колишніх в'язнів, ну і, звичайно, всі комуністичні та напрокомуністичні організації. Проте ця реакція зрозуміла, бо в широких французьких масах глибоко закорінена боязнь про французько-німецьку ворожнечу і про ті удари та кривди, яких Франції зазнала під час нападів німецького війська на її території.

Франція побоюється також німецької економічної експансії, як і евентуальної політичної гегемонії Німеччини в европейському комплексі. За останнє півстоліття французька економічна сила залишилася значно позаду німецької. Франція постійно бідніла, вимучувалася затяжними війнами, тратила ринки. В той час як німці, не обтяжені різними колоніями і війнами, вже два рази мали програвані війни, показали здатність стати на ноги і несподівано суєдів. Французька індустрія, що дерлуєтьмо на доброму шляху до модернізації, боїться, що їй не вдасться завершити цей процес у пов'язаній з Німеччиною. Тоді Франція стала б залежною від Німеччини країною. Це привело б до повної втрати французьких ринків за кордоном, а вслід за цим і до провідної ролі Німеччини в політичному житті.

Ці побоювання не є безпідставні; але вони — досить однобічні і диктовані провінціялістичним та монополістичним мальтузіянським ідеям. Обороні европейської спільноти виходить передовсім з політичних міркувань. Традиційна німецько-французька ворожнеча, на їх думку, тільки руйнувала обидві країни, без нагляду на покращення для котрийнебудь з них. Німецьку промислову експансію не можна стримати штучно, а було б навіть небезпечно доводити до німецької господарської кризи, бо вона могла б породити нового Гітлера. В свою чергу Франція потребує більше капіталу та індустріяних достав для своїх заморських країн. Це вона легше здобуде в економічній спільноті, контролюючи при цьому політичний вплив німців. Врешті прихильники об'єднання констатують, що після полагодження справи з статусом Заарщини (сільськае питання є вже перестрілені) між двома країнами немо конкретних предметів спору, що окремо вони не важать багато в світовій політиці, — а разом та ще в спілці з сусідніми народами можуть стати одним з вирішальних чинників. Отже аргументи прекреслення є сміливіші і логічніші; але вони мусітимуть проломити лід деякого недовір'я серед мас.

КОНЬЮНКТУРА ДЛЯ ТВОРЕННЯ ЕВРОПИ

Стан по німецькому боці є подібним. Аденауер і його група прихильників европейського об'єднання мають також більше аргументів раціонального характеру, ніж відповідних народних настроїв. Справа цього об'єднання не без проблем і для них. Відомо, напр., що французьке та італійське соціяльне законодавство є поступовіше, ніж відповідне німецьке. Очевидна річ, що об'єднання буде мати вплив на зміну соціяльних відносин у Німеччині, тягнучи за собою деякі соціяльні розрухи. Також не можна сказати, який вплив буде мати европейська співпраця на проблему німецького об'єднання, полегшення чи утруднення, прискорення чи уповільнення? Однак провідні німецькі кола хотіли б наперед вирішити проблему «Німеччина між Заходом і Сходом» і тісніним пов'язанням з Заходом не допустити до евентуального бльоку Німеччини з СССР проти Европи. Тут проявляється велике почуття відповідальности німецьких кіл за долю культурної Европи, яке бере верх над соціяльно-економічним регіоном, що його вони беруть на себе з обєднанням Европи. І вже їх безпосередньо національно-політичним інтересам об'єднання всіх німецьких земель, економічна сила).

Справа об'єднання Західньої Европи зосереджується також з зовнішньо політичних, не чекаючи на повне чуттєве і внутрішньо-політичне визрівання серед зацікавлених народів. Об'єднана Західня Европа може творити більш з 150-ма мільйонами населення, другу в світі індустріяльну потугу, може здобутись на сильну атомову індустрію і зброю. Таким чином вона може здобути активну ролю в міжнародній рівновазі сил, тоді як роздрібнено вона була б тільки в той чи інший спосіб залежною від світових потуг.

Очевидно, ці політика зближення та співпраці вимагатиме десятків років практики перше, ніж вона приведе до нового об'єднання. Однак вона є дуже конструктивною, на довшу мету розрахованою і свідчить про відповідальний, а не безпосередньо-утилітарний підхід її промоторів. Отже не дивно, що зовнішні вороги цієї політики стараються її спорядувати ультра-об'єднувальним, але порожнійми провокаціями. В 1954 році СССР запропонував своє приступлення до ОНАП-у, якщо буде обглянений проект ЕОС-у. Так і тепер СССР у своїй ноті від 16 березня пропонує створити загальноевропейську економічну співпрацю, а також атомну спільноту. Вони ліпе в кошару...

А ЯКИЙ ВПЛИВ НА СХІД?

Треба зазначити, що реакція СССР на об'єднувальні тенденції прозраджує певне його побоювання. Тим часом це об'єднання ледве чи спричиниться до якоїсь активнішої східньої політики західніх держав. Фактично це об'єднання є більше дефензивне, ніж офензивне. Дуже трудно сказати, як воно може вплинути на життя підсовєтських европейських народів. Щонайбільше може зазнати певних силових впливів питання німецького об'єднання, — а що далі? Ні Франція, ні Німеччина не бажають активно встрівати в скомплікованої міжнаціональні відносини в Середній та Східній Европі і позитивних політичних цілей щодо цього простору не мають. Внутрішні справи будуть їх займати ще довго — і аж потім вони могли б сформулювати деякі спільні погляди на европейський Схід.

Покищо вони беруть до відома існуючий стан, реєструють, вивчають і, щонайбільше, можуть годитися з готовими фактами. Це останнє ствердження має б присвячувати політичним напрямним східніх народів.

Кирило МИТРОВИЧ

Петро БОЛИНЦЬК

В ювілей Національної Революції

Уже вечоріло, коли (2. серпня) на двірці в Торонті зібралося коло ста осіб, щоб зустріти Президента С. Витвицького. Були тут представники різних організацій, які входять у Національну Раду, а найбільше членів УРДП, яких прийшло кілька десятків, у тім числі й члени ЦК та Крайового Комітету. З інших партій були чисельно представлені безпартійні організації: СУКЖРО, ОДУМ, Народний дім, представники громадян та інші.

Президента зустріли коло вагону голова Ділового комітету зустрічі А. Шебогуб, митрофорний протоієрей П. Савець та протоієрей Д. Фотій, у супроводі яких Президент і вийшов на площу перед двірцем.

На площі, перед людьми, Президента привітав від імени громадянства заступник голови Ділового комітету, голова Головної Управи ОДУМу Канади В. Вакульовський. Спостерігачу це все й тішуть: а все таки мої центровики — передвід і політично вироблені людо — найменше спекуються на соборності та зменшенні провінційних і релігійних антагонізмів, а найбільше в цьому напрямку працюють. Справді: Президент — католик, а зустрічають його православні священики. Президент — галичанин, а витають його переважно центровики...

А чому б то бандерівцям і мельниківцям не взяти з нас приклад? Чому б їм не подумати, що спекуляція соборністю — ніяка соборність, а тільки спекуляція!...

Президент обійшов усіх присутніх і привітався з кожним особисто. Голова Ділового комітету представив йому кожного з присутніх. Квітів не було, що викликало нарікання полохливих і невпевнених у собі та в своїй гідності. Звичайно, що могли б бути й квіти, могли б бути в промови, могли б бути і хлібсіль, могли бути й оркестра з п'ятдесятьма барабанами та п'ятьма свистілками... Все могло б бути! Але за два дні перед зустріччю телефонує до мене одна із членів комітету:

— Пане Болинцю, ми думаємо зустрічати Президента без квітів. Як ви думаєте: чи так годиться?

— А чому ж би й ні? Квіти гарна й приємна річ, але людське серце та розум партійці за квіти.

І ми відкинули бутафорію, а вітали найкращого з нашого достойника на еміграції серцем та розумом. І — вірно! — не було добре і гарно.

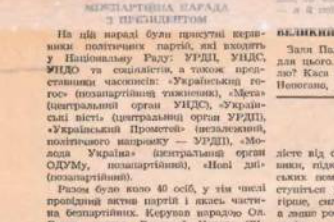

МОЗАЇЧНА ПАРАДА З ПРЕЗИДЕНТОМ

На цій нараді були присутні керівники політичних партій, які входять у Національну Раду: УРДП, УНДС, УНДО та інші, представники, а також представники часописів: «Українського голоса» (позапартійна тижневика), «Меча» (центральний орган УНДС), «Українські вісті» (центральний орган УРДП), «Українських Прометей» (незалежний, політичного напрямку — УРДП), «Молода Україна» (центральний орган ОДУМу, позапартійний), «Нові дні» (позапартійний).

Разом було коло 40 осіб, у тім числі провідний актив партій і якась частина безпартійних. Керував нарадою Ол. Сенна, голова Головної Управи СУЖРО.

Президент С. Витвицький зробив інформацію про сучасний стан в Україні, про стан на еміграції та наші завдання. Відзначив при цьому великий усіх останньої ролі УНРади, обмінювання активістів партій, які входять до неї, в головне активізуючу моральну та матеріяльну підтримку УНРади безпартійними.

Все це викликане виходом з УНРади мельниківців: намагання підірвати Державний Центр УНР з середини викликало активність громадянства, а вихід опозиції утворив грацю і полінішу взаємини в УНРаді та Виконавчому Органі.

Президент вивив себе ще раз досконалим політичним діячем, вивиняючи добре поінформованим про стан в Україні, вивиняючи розумінни та завдання еміграції, як і ставлячи, а дивовижного чинника у всенаціональній боротьбі за визволення. Коли вивилено намагання деяких осіб скерувати дискусію в інший бік, коли вивилено тенденцію перебільшити ролю еміграції, Президент (у заключному слові) так логічно і з такими тезаметрами відбив ці помилкові настанови, що його слова вкрились гарячими оплесками.

Президент С. Витвицький — людина дуже діяча, розумна, тактовна. Партії, що творить УНРаду, обіркови д-ра С. Витвицького на Президента, вивили максимум розуму і політичної розумовости.

На нараді з Президентом розмовляють учасники наради. Один із керівників УРДП, жартуючи, каже:

— Пане Президенте, ми тут вирішили виписати вам квиток почесного члена УРДП!

Цей жарт викликає веселий сміх Президента.

— Як тільки перестану бути Президентом, то й до вас негайно зголошуся!

Та буде дуже добре, як С. Витвицький лишиться Президентом і надалі...

Ми вже прийшли, що на таких нарадах відчуті ідеологія і українські комуністи, але як школа, що на них уже відчутні й представники ОУНа) та що відчутні представники УПВ?: для нашої боротьби за визволення це був би поважний набуток, а для цих партій — була б гарантія перед їхнім справжнім чином та самовідданістю. Думаю, що це жаль не лише для учасників наради, а й величезної більшости нашої еміграції.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ НА ОЗЕРІ ОНТАРІО

Заля Палас Пір найбільше надається для цього. Скільки було учасників балю? Каси виказала коло тисячі людей. Неможна, правда? Колишнім видавець і редактор, що приїхав з Вінніпеґу, сказав мені:

— Я захоплений! Скільки людей, скільки молоді, та добре всі одягнені, чудово поводяться й — умають себе! — я не почув за весь вечір жадного слова чужою мовою! У нас, у Вінніпеґу, на зборах здебільша чути англійську мову...

— Бо у нас, — гордо відповів я, — на заміну ходять ві люди, а мужики, не українці, а «прогресні» малороси, яким усе своє погано, які не шанують ні себе, ні своїх батька-матері.

А коли по закінченню балю до упорядників підійшла поліція й адміністрація Палас Пір і також висловили свою захопленість цією зустріччю людей та їхньою зразковою, культурною поведінкою, то мені радість за наших людей подвоїлась.

Від імени організаторів зустрічі вітав гостей редактор «Молодої України» В. Олексіяндір.

Хто був на балю? Богато з Торонта, але чимало з Монтреаля, з різних міст Онтаріо, з Форт Вільяму, з Вінніпеґу, а з США — з Рочестеру, Буффало, Нью-Йорку, Чікаґо, Філядельфії та інших міст. Мінеаполіс репрезентував цього разу д-ра Ю. М. Мечкета та д-р А. Ліевій. Розглядчик Мінеаполіс, — тільки дві особи приїхали, вірніше приїхали літаком. А шкода. Тут гарно. Дуже гарно. Приємно. Бо все це — наші люди, наша кров; бо все це ті, які, хоч і «вороґують», а один одного люблять і один одного тримають; бо все це ті, що не забувають України й її народу поневоленого.

І коли я обходжу залю, то мені мигі тут не тільки Тетяна Грушинська, М. Менжета з Мінеаполісу, проф. А. Степовик з Монтреаля, редактор П. Малар з Детройту, Віра та Ростислав Василенки з... вибачайте, австралійці — то Розовий та Михайко Ситник з Буффало, А. Галан з Рочестеру, М. Воскобійник з друзиною з Філядельфії, О. Наврольський з Вінніпеґу, Юрій Голенко з друзиною з Торонта, Ірина Малар з дорогою кожне обличчя представника нашого великого й хорошого народу, мені мила та люба кожна наша людина, яка ще не втратила людської й національної гідности та чести.

На другий день, у неділю рано-вранці

ЗАДЗВОНИЛИ ДЗВОНИ В «КИЄВІ»...

Архиєпископа Торонта і Східньої Канади Високопреосвященного Михайла та численне духовенство вітали представники СУЖРО й народ. Хлібосіль був приготований і на площу. Хлібосіль Владиці подав Павло Стеф.

Літургію відправляли під відкритим небом, бо на церкві [illegible] Літургію відправляли під відкритим небом, бо на церкві [illegible] Літургію відправляли під відкритим небом, бо на церкві [illegible]

Я. СТЕЛЬМАХІВ

Проблеми української молоді у Франції

Між 28. липня і 11. серпня відбувався у Бенсіял-Шалєті п'ятий т. зв. Курс Громадського Активу, організований щорічно Українською Національною Єдиністю. Назва Інтрем не відповідає того змісту й характеру, що їх вона набрала цього року. Колись, це був курс призначений для громадянських тривих осіб УНС, а якому участники не лише поширювали і поглиблювали свої українознавчі знання, але й обмірковували багато питань практичного, організаційного порядку, важливих для дітей УНС. Після п'ятьох років цей курс громадського активу УНС стає курсом українознавства і національного виховання молоді, народженої в більшості у Франції. Цього року взяло у курсі понад 50 молодих українців, значна частина яких говорить українською мовою із чужих вуст, а вже лише між собою розмовляють — по-французькому чи по-українському. Зрозуміло і часто людською річчю є, що багато з них їде цим шляхом меншого зусилля.

Таким чином керівництво УНС опинилося перед новим завданням. Точніше кажучи, перед завданням, яке вже давно лежить перед українським громадянством у Франції, а яке УНС перевзяв почала здійснювати. Це завдання — відповідне виховання української молодинки: моєної, зверненої, повною денаціоналізацію. Але про це згодом.

Тепер кількома словами згадаємо про самий курс. Викладачами на цьому курсі прийшли: **Кубінський**, проф. **Кульчицький**, проф. **Бойко**, ред. **Жданович**, пані Дарія **Сіма** із Інституту Зовнішніх Навчання, інж. **Жуковський** та ін. Всі вони з'ясовували у своїх кількох чи кільканадцятигодинних курсах окремі ділянки українознавства. Крім 5-ти годин теоретичних викладів учасники мали щотиждня — а обов'язок вивчати українські народні пісні і танці.

Ваш кореспондент мав нагоду бути на закінченню курсу. В суботу, 10 серпня відбувся концерт української пісні й вечір народних танців. В неділя, 11. серпня відбулася служба Божа, яку відправив о. **Лежакович** з Парижу і о. **Бучко**, настоятель Вогнищу-Шалєту. По полудні була ще академія з нагоди 300-річчя смерти Богдана Хмельницького. Це були зовнішні рамки святкування закінчення курсу. В їхні подробиці тут не входимо. Але треба з признанням висловитися про вклад праці дирігента хору п. **Колесіна** з Вогнищу й балетмайстра п. **Бойка** з Парижу. За два тижні часу вони зуміли навчити молодих українців-народжених Франції, малчати не одну—дві, а кілька українських пісень. При тому дехто, — можна вразило нас то, що хор курсантів співав нашу пісню, яких мало зачеться. Бо з пробачатого українського фольклору звикли в нас вибирати для концертів лише 15—20 пісень і вони перемарширують слухача. Зате у Вогнищі Шалєті можна було почути чимало свіжих і цікавих пісень. Це теж заслуговує на увагу. Українські танки нагороджено бодьгоняно, навіть ті, що вимагають нагороди великого фізичного зусилля і вправи. Заслуги як інструктора балетмайстра п. Бойка, так і молодих організтів-виконавців — однакові.

Як в Інших країнах (Англії, США, Канаді й ін.), також перед українським громадянством у Франції виникає нинішньою тепер проблемою є справа відповідного виховання молоді, народженої на чужині, яка по закону природи неминучо одірветься: громадянство до кінця не зійдеться до її шкіл і підпадає під культурний вплив оточення. У всіх країнах, де живуть українці, цією проблемою журяться батьки, пробують її розв'язати різні установи, вона стала головною темою для преси. В цьому треба добачати позитивне явище. Бо це значить, що українська спільнота в чужині живе не лише спогадами про минуле, не лише плекаючи теперішнє, але що вона застановляється над формуванням власного майбутнього. Це основного властивостями і ознаками організації.

Очевидно, в кожній країні існують особливі умовини і можливості. Однак є теж і багато спільного. Так, наприклад, українське громадянство у Великобританії має перед собою проблему перших поколінь, що виросли в Англії. Для них організували народні школи, а тепер думається про гімназії. У Франції, де українці поселилися багато пізніше, не перед другою світовою війною, молодь уже старша, вже тут більше можливостей, що 60—80 % батьків, очевидно, проблеми виховання дітей. Українське громадянство Франції цим питанням досі майже не займалося. Існували напевно обставини і причини, які зумовили таке становище. Тому увагу УНС саме до цієї незвичайно важливої справи треба вважати й усіма силами підтримувати. Проте було б добре, здається нам, створити відповідну комісію, яка спільно з іншими виховниками й культурними діячами вже почала б працювати над підготовкою майбутніх курсів, а в окремі місцевостях Франції, умовно кажучи, таким чином учать не десятки, а сотні української молоді Франції.

В дальшому плани треба б змінити до поширення інтелігенції з-поміж українських поселенців у Франції. Треба б, може, переконати батьків, що посилали синів до загальноосвітніх шкіл, а опісля до університетів. Це було б тим легше робити, що існують у Мадриді чи Лювені стипендії, уділювані для українців, але для яких бракує кандидатів. Здібний учень середньої школи у Франції дуже легко міг би одержати стипендію в Мадриді чи Лювені. Тоді батьками було б легше. Може КОДУС міг би давати допоку доповнювальних. Коли відкриється українська гімназія в Англії, у Франції також могли б прибути учні. Одним словом, йдеться про поширення інтелігенції з-поміж самої еміграції у Франції, при її культурному і соціяльному піднесенні.

Аналогічне завдання стоїть перед українцями, поселеними в інших країнах. Вони зміцняться до прикладання в молоді народженої на чужині, почутя національного патріотизму й вдяку обов'язків національного громадянина. Молодь народжена в чужій державі є її громадянином по законах країни, тимчасово її дитячі переживання, спомини про них, чутливі враження в культурному отношенні — обов'язкового. Національний зміст повинні батьки-кінщини будуть навіки повільні з прикладу, де виростали. Ця країна не є для них чужиною, як нею були для їхніх батьків. Було б неправильним навіть, щоб та молодь уже життя почувала чужинцем у країні де народилася, виросла і виховалася. Бо це було б перешкодою для її особистого росту і щастя. Отож певні заміняють до спільного з прикладом ліпшим, що відповідають умовам. Єдиної, що важливо, що те, за якими ріжні проходить ця еволюція. Щоться нам, щоб вони не були ознаками — «Ізвана без роду», бо на цим самого походження, або ніяк спадкоємця, але щоб це була вимішаних спільнот, — бо одиниць, які гордяться своїм українським походженням і показують питанням своєї особистої чести дотримувати батьківщині батьків своїх.

Нам здається, що канадійські українці можуть служити нашому роду прикладом для українських еміграцій в інших країнах. Тому що вони, — це, що тут зміцнили підвійне патріотичне і подвійним громадянством. Тому 50—60 років їхніх туди наші люди, прості селяни, без гроша, без нічого, крім знайомих, допомог, без рекомендацій. Сьогодні їхні діти й внуки стоять головою до канадійського парляменту, вони в ньому, вони в міністрами. Це стало можливим через включення їх еміграції у життя країни, обертання при цьому своє національне обличчя і через соціяльне і культурне піднесення. Ми б сказали, що це — ідеальний спосіб, який перед українцями у Франції. Очевидно, його не здійснити в такому масштабі, як це було можливо в Канаді. Але змалтнеся в цьому напрямку треба, тобто знаятися до виконання засад можна, що вимагають в фасту сходнього громадянства і до перенесення власної молоді інтелігенції, яка могла б брати участь у культурному, політичному й економічному житті країни, як рівноправні і повноцінні громадяни її, в рівночасно відчувати в цеї і зобов'язання до батьківщини своїх предків.

Навіщо, в бу одним із тих, що виховалося проти шовіняхи, а за молебінь вдячности. Але що раз: почнемо концерт куплетами Тарнаєдра і «Удовицю в любов» — значає таки легковаженим святом.

В цілому не зустріч була досить успішною.

Понад 4 000 людей без перебільшення прогомадженних, які були на зустрічі (разом з балетом) — це осяг.

Чи були хиби в організації? Так. Наприклад, не зовсім вдалий концерт, не виконано чомусь ані канадського, ані українського гимнів і т. д. Та недоліки не перевищували осягів: організація всієї справи була добра. Найбільше прислужились цьому мотоциклі працівники: А. Шидогуб — голова комітету, та В. Вакулинський — його заступник. Активну допомогу в організації пробиття відділи СУЖЕРО з Лондону, Онтаріо та Сан Кетерінс.

В ювілей Національної Революції

(Закінчення з 2-ї сторінки)

Вінніпеґу і всієї Канади Високопреосвященніша **Іларіон**, бо зустріч з технічних причин була перенесена з 1. жовтня на 4. серпня, а в цей день наш Владика дав слово посвятити новозбудовану велику церкву в Алберті, тому він доручив Архиєпископові Михаїлові заступнику його на нашій зустрічі.

В Канаді існує найбільша толерантність в церковному житті. Тут існує лише одна Українська Православна Церква. Нас часто питають про «секрет» такого стану. Відповідаємо: наші владики й духовенство — розумні, культурні, вони завжди разом з народом, вони дбають не про себе, а про вірних і Церкву, вони не гордують народом, не лінуються. Оце й усі «таємниці». Вчіться у нас, у канадців Я, наприклад, гордий за своєї Церкву і за своїх владик: вони завжди з нами, з людьми.

Найприкрійше було то, що з американської нашої Церкви ніхто з владик не прибув, хоч кликали їх ми, канадці, кликали їх і тамі як вірні, яких було на зустрічі дуже багато.

СУЖЕРО, ДОВІРСТВО ВА ОДУМ Канади і США завжди будуть вдячні Митрополитові Іларіонові та Архиєпископові Михаїлові за їхнє людяне та щире ставлення до наших людей. А людей же цих багато, і дуже вони добрі.

По закінченні до зустрічі була перерва на обід, після неї почалось

ОФІЦІЙНА ЧАСТИНА ЗУСТРІЧІ.

яку відкрив голова Ділового комітету А. Шидогуб. Перше слово він дав Президентові С. Вишнацькому, який говорив про ролі в Україні у Революції на почину Національної Революції 1917—1921 рр., про працю УНРади. Президент гостро засудив ті політичні організації, які намагаються заміняти Державний Центр своїми партіями, які підривають єдність національного фронту. Його доповідь тяжчої мали вперед часу перервами рясними оплесками.

Після Президента вітав учасників зустрічі посол до Федерального парляменту Артур **Малоні**, промова якого весь час переривались оплесками, а кінцеві гасла, виголошені українською мовою, тонули в оплесках.

Міністер праці М. **Стрипський**, який обіцяв прибути на зустріч, був замінений неодмінними справами в міністерстві і прибути не зміг.

Основну доповідь виголосив Б. Кобзинник, а співдоповідь про стан молоді в Україні — С. **Федорак**, голова ЦК ОДУМу, з Нью-Йорку. Їх прекрасну доповідей бьемо місцю, але вони кардинально різнилися від тих, що їх на бандерівській зустрічі: вони були повністю з сьогоднішнім і завтрашнім днем, з усією Україною, а не з якоюсь однією партією.

З привітами виступили: голова Світової Федерації Репресованих Большевиками С. **Шпаківський** (на жаль, чомусь говорив тільки про кожі), доктор **Якубець**, лекцію виступав від Ліги Співпраці Поневолених Москвою Народів. Між іншим, п. Якубець є секретарем цієї Ліги. У Лізі обєднано 17 народів, 17 прапорів яких, у т. ч. й український, носили перед трибуною. Представники більшости цих народів були на зустрічі.

Від Білоруського Об'єднання вітав ред. **Хмара**, а від господарів Австралії вітав за участь голова Головної Управи СУЖЕРО Ол. Сосна, в від Головної Управи ОДУМу — В. Вакулинський.

Негайно по закінченні офіційної частини почався

КОНЦЕРТ

У концерті взяли участь дванаті відомі артистичні сили Торонто.

Поза мистецьким оцінити концерт варт звернути увагу на одне суттєве його недостатнє.

Й далекий від думки, що до-дати Національної Революції в Україні треба відкачати трагуроні і пошукання. Чи були хиби в організації? Так. Наприклад, не зовсім вдалий концерт, не виконано чомусь ані канадського, ані українського гимнів і т. д. Та недоліки не перевищували осягів: організація всієї справи була добра. Найбільше прислужились цьому мотоциклі працівники: А. Шидогуб — голова комітету, та В. Вакулинський — його заступник. Активну допомогу в організації пробиття відділи СУЖЕРО з Лондону, Онтаріо та Сан Кетерінс.

† Д-р Микола КОВАЛЕВСЬКИЙ

В Інсбруку (Австрія) 17. серпня 1957 року, після важкої хвороби, помер **д-р Микола КОВАЛЕВСЬКИЙ**, кол. член Української Центральної Ради й міністер Української Народньої Республіки, відомий публіцист, науковий, політичний і громадський діяч.

Від кінцевих літ М. М. Ковалевський брав участь в українському політичному житті, належав до Української Партії Соціялістів-Революціонерів, а під час революції був членом Центрального Комітету цієї партії й головою Української Селянської Спілки.

На еміґрації перебував від 1929 року й увесь час активно діяв, співпрацюючи в українській та чужоземській пресі.

Виконавчий Орган Української Національної Ради висловив глибоке співчуття Дружині Покійного Пані Ковалевській.

Від Виконавчого Органу УНРади був покладений вінок на могилу спочилого заслуженого Діяча.

(Укр. Інформ. Бюро)

Володимир Іванович Поліщук

По короткій, але тяжкій недузі 15. серпня 1957 року в лікарні помер бл. пам. інж. Володимир Іванович Поліщук. Вже раннім того дня розіслася ця сумна вістка по Монтреалю серед приятелів і знайомих, а вечером через радіо стала відома всім українцям міста.

Інж. Володимир Іванович Поліщук народився 28. серпня 1905 року на Волині, де вчився в гімназії, в школі закінчив високу школу у Львові та працював за своїм фахом, як земляномір. Під час другої світової війни був виселений на працю до Німеччини, а після війни замешкав в Аміффенбурзі в таборі ДПН — «Артілєрії казерне», де був заступником директора. У 1951 році виїхав до Канади на Лабрадор, а опісля замешкав у Монтреалі, де працював, як землем